

Reactienota zienswijzen zonnepark Kerkweg 4, Pesse

De ontwerp omgevingsvergunning (WABO) zonnepark Kerkweg 4, Pesse heeft van 4 februari 2021 tot en met 18 maart 2021 voor een periode van 6 weken ter inzage gelegen. In deze periode zijn in totaal 10 zienswijzen ingediend.

Hieronder is per ontvangen zienswijze puntsgewijs een samenvatting gegeven. In de opvolgende tekst is hier op gereageerd. Indien op basis van de ingediende zienswijze een onderdeel in de vergunningaanvraag is gewijzigd dan wel aangepast dan is dat vermeld.

Ingediende zienswijzen:

- 1. Zienswijze 1 (inwoner Fluitenberg);**
- 2. Zienswijze 2 (inwoner Fluitenberg);**
- 3. Zienswijze 3 (inwoner Fluitenberg);**
- 4. Zienswijze 4 (inwoner Pesse);**
- 5. Zienswijze 5 (inwoner Fluitenberg);**
- 6. Zienswijze 6 (inwoner Fluitenberg);**
- 7. Zienswijze 7 (inwoner Fluitenberg);**
- 8. Zienswijze 8 (inwoner Fluitenberg);**
- 9. Zienswijze 9 (inwoner Fluitenberg);**
- 10. Zienswijze 10 (Pesse Energie Neutraal)**

Zienswijze 1, inwoner Fluitenberg

1.1 zonneparken in het buitengebied

Indiener van de zienswijze geeft aan dat de ontwikkeling van het zonnepark Kerkweg 4, Pesse ten koste gaat van landbouwgronden, terwijl er volgens indiener van de zienswijze voldoende daken beschikbaar zijn voor de ontwikkeling van zonnepanelen.

Reactie gemeente

Om aan de gemeentelijke klimaatdoelstelling te kunnen voldoen dient in 2040 circa 6.000 Tj aan duurzame energie opgewekt te worden. Dit komt overeen met het huidige energieverbruik in de gemeente. Op één hectare kunnen circa 3.000 zonnepanelen worden geplaatst. Hiermee kan jaarlijks ongeveer 3,7 Tj duurzame energie mee worden opgewekt. Om Hoogeveen energieneutraal te krijgen met zonneparken is 1621 hectare aan zonnepark nodig. Dit komt overeen met circa 4.863.000 zonnepanelen. Dit is geen realistisch scenario.

Als gemeente zetten we daarom in op het opwekken van duurzame energie op daken (spoor 1) en zoveel mogelijk op andere plaatsen in het bebouwde gebied (spoor 2). Met deze stappen zijn we al enkele jaren zeer intensief bezig, in de vorm van tal van projecten en regelingen gericht op het stimuleren van bedrijven, inwoners, organisaties en verenigingen. Hoewel het aantal zonnepanelen op daken en binnen de bebouwde kom aanzienlijk is toegenomen de laatste jaren weten we zeker dat spoor 3 ook nodig is (buiten bebouwd gebied) om energieneutraal te worden. De urgentie van de energietransitie is dermate hoog dat we op de bovengenoemde drie sporen tegelijkertijd inzetten en dus geen afwachtende houding aannemen tot de capaciteit van spoor 1 en 2 volledig zijn benut. Hieronder geven we een nadere toelichting op onze inspanningen met betrekking tot spoor 1, 2 en 3.

Stap 1: Op daken

Uit de resultaten van een in 2018 door Deloitte uitgevoerd onderzoek is gebleken dat op de Nederlandse daken ongeveer de helft van de totale elektriciteitsvraag opgewekt zou kunnen worden. Hiermee wordt duidelijk dat er ook in Hoogeveen enorme kansen zijn op dit gebied. Met het alleen plaatsen van zonnepanelen op daken kan echter niet volstaan

worden zeker met de wetenschap dat de vraag naar elektriciteit, door de sterke afname van het aardgasverbruik, de komende jaren alleen maar groter wordt. Dit brengt uiteraard met zich mee dat er ook meer duurzame stroom opgewekt moet gaan worden. Het aantal zonnepanelen op de daken in Hoogeveen is in de afgelopen jaren behoorlijk toegenomen. De verwachting is dat het aantal de komende jaren flink gaat toenemen. Uit dit aantal blijkt echter ook dat er nog een lange weg te gaan is om hiermee een significante rol te spelen bij het behalen van de gemeentelijke doelstelling klimaatneutraal te zijn in 2040. Binnen de Regionale Energie Strategie Drenthe 1.0 zoals vastgesteld in de gemeenteraad op 3 juni zetten we daarnaast extra in op zonnepanelen op bedrijfsdaken.

Stap 2: Binnen bebouwd gebied

Er wordt door de gemeente naar mogelijkheden gezocht om binnen het bebouwde gebied zonnepanelen te kunnen plaatsen. Voorbeeld hiervan is het overkappen van parkeerterreinen of zonnepanelen op braakliggende of onbenutte terreinen.

Stap 3: Buiten bebouwd gebied

Uit de bovenstaande getallen blijkt dat het, vanwege de klimaatopgave, noodzakelijk is om ook zonne-energie op te wekken in het buitengebied. Hier kunnen significante hoeveelheden duurzame energie worden opgewekt. De gemeente zet daarom gelijktijdig in op het opwekken van zonne-energie op daken, binnen bebouwd gebied en buiten bebouwd gebied.

1.2 Waardevermindering woning

Indiener van de zienswijze vraagt zich af of er rekening wordt gehouden met de waardevermindering van woningen.

Reactie gemeente

Op grond van artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) kan tot 5 jaar na het onherroepelijk worden van een bestemmingsplan dan wel van een omgevingsvergunning die afwijkt van het onderliggende bestemmingsplan, een verzoek om planschade worden ingediend bij het college van Burgemeester en wethouders. Indiener van de zienswijze heeft deze mogelijkheid ook. Indien de indiener van mening is hiervoor in aanmerking te komen kan de indiener hiervoor een verzoek indienen.

1.3 Reflectie zonnepanelen

Indiener van de zienswijze twijfelt over de onderbouwing dat zonnepanelen nagenoeg volledige absorptie hebben van zonlicht.

Reactie gemeente

In de ruimtelijke onderbouwing is onderbouwd dat zonnepanelen nagenoeg volledige absorptie hebben. Wij hebben als gemeente geen reden om dit in twijfel te trekken.

1.4 Participatie

1.4.1 Indiener van de zienswijze geeft aan dat omwonenden eerst een plan voorgelegd krijgen en niet als alles in kunnen en kruiken is.

Reactie gemeente

Wij als gemeente faciliteren in het mogelijk maken van zonneparken. Initiatiefnemers doen een aanvraag met een plan om een zonnepark te realiseren. Dit conceptplan wordt voorgelegd aan de omwonenden.

Het aangepast afwegingskader zonne-energie verplicht een initiatiefnemer tot het doen van aanzienlijke inspanning om het maximale resultaat te bereiken in het betrekken van de directe omgeving in de fase van planvorming. Initiatiefnemer heeft gedurende het gehele proces inspanning geleverd om de directe omgeving te betrekken bij de

planvorming. In paragraaf 7.3 van de ruimtelijke onderbouwing staat omschreven hoe de initiatiefnemer hieraan voldaan heeft.

1.4.2 Indiener van de zienswijze verwijst naar 7.3 van de ruimtelijke onderbouwing waarin staat dat aanwonenden die directe impact van het zonnepark ondervinden persoonlijk worden benaderd en uitgenodigd voor een overleg. Indiener van de zienswijze geeft aan niet persoonlijk benaderd en uitgenodigd te zijn voor overleg. De indiener heeft alleen de bewonersavond van 15 januari 2020 aan de Kerkweg bijgewoond.

Reactie gemeente

De gemeente betreurt dat de indiener van de zienswijze aangeeft niet persoonlijk betrokken is geweest. De initiatiefnemer heeft de direct omwonenden geïnformeerd op de informatiebijeenkomst op 15 januari 2020. Naar aanleiding van deze bewonersavond zijn er in een later stadium gesprekken geweest met het bestuur van de Santbrincke. Hieruit is naar voren gekomen dat het zonnepark verkleind wordt, zodat het uitzicht vanaf de Santbrincke open blijft. Naar aanleiding van deze gesprekken is het zonnepark verkleind van tien hectare naar 8 hectare. De twee hectare aangrenzend aan de Santbrincke wordt een kruidenrijk grasland. Naar aanleiding van deze zienswijze is nogmaals contact opgenomen met de indiener van de zienswijze om de mogelijkheid te bieden om te participeren in het zonnepark en om in gesprek te gaan met de initiatiefnemer.

1.4.3 Indiener van de zienswijze geeft aan dat er een brief is verzonden waarin de initiatiefnemer geld nodig had en vroeg om te participeren.

Reactie gemeente

Er is door de initiatiefnemers een brief verzonden naar de direct omwonenden waarin bewoners gevraagd werden actief mee te denken over het ontwerp van het zonnepark. Ook kregen omwonenden de mogelijkheid om financieel te participeren in het zonnepark. Het was in verband met Covid-19 niet mogelijk om dit in een fysieke bijeenkomst te organiseren.

1.4.4. Indiener van de zienswijze vraagt zich af waarom vijf families zonnepanelen gratis krijgen.

Reactie gemeente

Het is aan de initiatiefnemer om invulling te geven aan participatie, compensatie en acceptatie. In dit geval heeft de initiatiefnemer afgesproken om zonnepanelen te doneren aan vijf families om de acceptatie te vergroten. Deze families hebben een directe zichtrelatie op het zonnepark. Daarom is de afweging gemaakt om deze families extra te compenseren.

Zienswijze 2, inwoner Fluitenberg

2.1 publicatie besluit

Indiener van de zienswijze vraagt zich af hoe er ineens een besluit van goedkeuring in de krant is verschenen.

Reactie gemeente

Per abuis is bij de voorbereidingen van de publicatie van de ontwerpvergunning een bericht in de Hoogeveense Courant geplaatst waarin stond dat de vergunning voor het aanleggen van het zonnepark Kerkweg 4, Pesse verleend was. Dit is onjuist. Op 4 februari is vervolgens de ontwerpvergunning ter inzage gelegd waarop eenieder kan reageren. Het besluit over de vergunning wordt pas genomen door het college van burgemeester en wethouders na afweging van de ingediende zienswijzen en nadat advies hierover is gevraagd aan de gemeenteraad.

2.2 Burgerpanels

Indiener van de zienswijze geeft aan dat een commissie onder leiding van Alex Brenninkmeijer onderzoek doet naar de invoering van burgerpanels. Een groep inwoners gaat samen op zoek naar een oplossing binnen hun gemeente. Hierbij wordt onderzocht wat de plussen en minnen zijn, waar de meest draagvlak is en welke locatie het meest geschikt is. Dit voorstel wordt vervolgens aan een gemeenteraad voorgelegd. Indiener van de zienswijze verwijst hierbij naar een uitzending op NPO en een artikel in het Parool. Indiener van de zienswijze vraagt wat de gevolgen hiervan zijn.

Reactie gemeente

Het aangepast afwegingskader zonne-energie is als geldend beleid op 14 maart 2019 vastgesteld door de gemeenteraad. Burgers hebben hier de mogelijkheid gehad om te reageren. Het onderzoek naar burgerpanels heeft geen invloed op het zonnepark Kerkweg 4, Pesse. Zoals in paragraaf 1.4 aangegeven moet de initiatiefnemer conform het aangepast afwegingskader zonne-energie streven naar maximale inspanning om omwonenden te laten participeren. In aanvulling op de verplichte publicaties is de omgeving actief betrokken door middel van een inspraakavond, brieven en de website.

2.3 Drentse landschap

Indiener van de zienswijze verwijst naar een artikel uit het Dagblad van het Noorden waarin zorgen worden geuit over het Drentse landschap door toevoeging van zonnepanelen.

Reactie gemeente

Het zonnepark wordt landschappelijk ingepast om het bestaande landschap te beschermen en waar mogelijk te versterken. De landschappelijke inpassing is als bijlage bij de ruimtelijke onderbouwing bijgevoegd. Verder heeft de provincie Drenthe middels het verplichte vooroverleg gereageerd op voorliggend plan. De provincie Drenthe heeft geen bezwaar tegen de komst van het park.

2.4 oppervlakte zonnepanelen

Indiener van de zienswijze geeft aan dat 260 hectare zonnepanelen in Hoogeveen veel is voor deze gemeente gezien de oppervlakte. Indiener van de zienswijze verwijst naar gemeente Midden-Drenthe waar 145 hectare zonnepanelen zijn.

Reactie gemeente

De gemeente Hoogeveen heeft in het aangepast afwegingskader zonne-energie per landschapstype een maximaal aantal hectares opgenomen voor zonneparken. Voorliggend zonnepark wordt gerealiseerd binnen het maximaal aantal hectares.

2.5 locatie

Indiener van de zienswijze geeft aan dat zij op locatie zijn gaan wonen voor de natuur. Er wordt aangegeven dat het zonnepark tegen en ongeveer in het Drents Landschap ligt.

Indiener van de zienswijze vraagt zich af hoe de gemeente Hoogeveen dit kan toestaan. Indiener van de zienswijze geeft aan dat er beter bos aangeplant kan worden en dat de zonnepanelen op het industrieterrein in Hoogeveen geplaatst kunnen worden.

Reactie gemeente

Hiervoor verwijzen wij naar de reactie op zienswijze 1.1. Daarnaast wordt het zonnepark landschappelijk ingepast zoals te zien in de ruimtelijke onderbouwing.

2.6

Indiener van de zienswijze geeft aan dat hun dagelijkse wandelingen nu opeens langs een industrieterrein gaat. Indiener van de zienswijze geeft aan de initiatiefnemer veel te gunnen, maar dat 'de zakken met subsidiegeld verdwijnen naar Duitsland'. Indiener van de zienswijze geeft aan dat de ouders van de initiatiefnemer al een zonnepark hebben. Indiener van de zienswijze vraagt of de gemeente nog grond te koop heeft waar wel zonnepanelen passen.

Reactie gemeente

Dit onderdeel van de zienswijze nemen wij ter kennisgeving aan.

2.7 waardevermindering woning

Indiener van de zienswijze vraagt zich af hoe het zit met de waardevermindering van woningen.

Reactie gemeente

Hiervoor verwijzen wij naar de reactie op zienswijze 1.2.

2.8 locatie en grootte

Indiener van de zienswijze vraagt zich af waarom er een klein parkje wordt gerealiseerd dat hier niet past.

Reactie gemeente

In het aangepast afwegingskader zonne-energie is per landschapstype aangewezen hoeveel hectare aan zonneparken maximaal gerealiseerd mogen worden. Het zonnepark Kerkweg 4, Pesse past binnen deze kaders.

2.9 voordelen

Indiener van de zienswijze vraagt zich af wat hun voordelen zijn? Indiener van de zienswijze vraagt zich af of dat straling en waardevermindering is? Indiener van de zienswijze geeft aan dat mensen er juist gaan wonen voor de rust en natuur. Indiener van de zienswijze geeft aan dat zij op dit moment de auto niet hoeven te pakken om te gaan wandelen en dus geen uitstoot veroorzaken.

Reactie gemeente

Dit onderdeel van de zienswijze nemen wij ter kennisgeving aan.

2.10 Subsidie

Indiener van de zienswijze geeft aan dat de gemeente de initiatiefnemer subsidie kan geven om bos op het perceel te zetten. Op deze manier gaat de subsidie niet naar het buitenland.

Reactie gemeente

Dit onderdeel van de zienswijze nemen wij ter kennisgeving aan.

Zienswijze 3, inwoner Fluitenberg

3.1 locatie/beleid zonneparken

Indiener van de zienswijze is van mening dat er te veel zonneparken worden gebouwd ten opzichte van overblijvende landbouwgronden. Indiener van de zienswijze geeft aan dat er te weinig aandacht is voor het landschap. Indiener van de zienswijze vraagt zich af of er wel sprake is van beleid.

Reactie gemeente

Voor het gemeentelijke beleid omtrent zonneparken verwijzen wij naar de reactie op zienswijze 1.1. Verder wordt er aandacht besteed aan het landschap door middel van een landschappelijke inpassing. Deze landschappelijke inpassing is onderdeel van de ruimtelijke onderbouwing en heeft als doel de landschappelijke kwaliteiten te versterken.

3.2 Hoogte zonnepanelen

Indiener van de zienswijze geeft aan dat de hoogte van de zonnepanelen onvoldoende is. Indiener van de zienswijze is van mening dat dit vastgesteld moet worden op maximaal 100 cm vanaf het omliggende maaiveld, omdat er anders geen goed inbedding in het landschap kan zijn. Indiener van de zienswijze verwijst naar het zonnepark Oosterveld als een goed voorbeeld wat betreft hoogte.

Reactie gemeente

Voorliggend zonnepark valt onder het aangepast afwegingskader zonne-energie onder zonneparken vrij liggend in het buitengebied in de locatie jonge zandgronden. De zandgronden hebben een overwegend besloten karakter. Zonneparken kunnen goed in de landschappelijke structuur worden ingebed en voorzien van een passende inpassing. Zonneparken kunnen zo opgaan in het landschappelijke totaalbeeld, afgestemd op de maat, schaal en de bestaande patronen van het landschap. Panelen tot een hoogte van 1,8 meter kunnen goed landschappelijk ingebed worden. Dit is de maximale toegestane hoogte voor dit landschapstype.

3.3 Participatie

Indiener van de zienswijze geeft aan dat er vanuit participatie aan vijf huishoudens zonnepanelen wordt geschonken. Indiener van de zienswijze vraagt zich af of deze panelen geschonken zijn onder voorwaarden of via een overeenkomst.

Reactie gemeente

Er zijn meerdere mogelijkheden om betrokkenheid en acceptatie te vergroten in de omgeving. Het is aan de initiatiefnemer om hier invulling aan te geven en samen met omwonenden en eventuele maatschappelijke organisaties tot een ideale wijze van participatie/compensatie/acceptatie te komen. In dit geval betreft het de schenking van zonnepanelen aan een aantal direct omwonenden.

3.4 Landschappelijke inpassing

Indiener van de zienswijze geeft aan dat er geen jonge planten gebruikt moeten worden bij de aanleg van een plantenstrook. Daarnaast geeft indiener van de zienswijze aan dat er vooral groenblijvende planten aanwezig moeten zijn om het zonnepark aan het zicht te onttrekken.

Reactie gemeente

In het aangepast afwegingskader zonne-energie geldt dat voor toe te voegen landschapsbeplanting gebruik wordt gemaakt van inheemse en bij het landschap passende soorten. De beplanting en soortenkeuze is afgestemd op het soortenbeeld van de omgeving en staat beschreven in het landschapsplan. In het aangepast afwegingskader zonne-energie zijn geen eisen opgenomen over de minimale hoogte van beplanting. Het is echter wel van belang dat de beplanting voldoende in beheer blijft zodat de landschappelijke inpassing haar functie blijft behouden. Voor de beheerparagraaf verwijzen wij naar paragraaf 3.4.2. van de ruimtelijke onderbouwing.

3.5 natuurpad

Indiener van de zienswijze neemt met vreugde kennis van het plan van eindrealisatie van de wandelroute tussen Pesse en het Spaarbankbos. Indiener van de zienswijze hoop dat de aansluiting gerealiseerd wordt ter hoogte van het wandelpad aan de noordzijde van de ontmoetingskerk en dat het wandelpad onderhoud krijgt.

Reactie gemeente

Kronos heeft geen zeggenschap over de wandelpaden in het spaarbankbos. Kronos is in nauw overleg met de eigenaar van het spaarbankbos om te kijken naar mogelijk gezamenlijk onderhoud. Het uiteindelijke doel is om aan te sluiten op de bestaande paden en een aaneengesloten netwerk te creëren.

Zienswijze 4, inwoner Pesse

4.1 Locatie omvormers

Indiener van de zienswijze geeft aan dat zij geluidsoverlast verwachten van de omvormers, omdat de omvormers aan de noordkant van het plangebied gepland staan. Indiener van de zienswijze geeft aan de omvormers aan de andere kant van het park te willen zien.

Reactie gemeente

De omvormers zijn verdeeld over het zonnepark in 3 delen. Als de installaties aan de westkant waren gezet zouden ze in de knoop zitten met het wandelpad en de ecologische aanknooppunten. Als alle omvormers in het zuiden gezet worden betekent het dat er meer kabels getrokken moeten worden. In het huidige ontwerp zijn de installaties verdeeld over 3 delen, 1 voor het noordelijk deel, 1 voor het midden stuk en 1 voor het zuidelijk deel. Dit is ook technisch de meest wenselijke opstelling.

4.2 geluidsoverlast omvormers

Indiener van de zienswijze wil graag weten van welk materiaal de omvormers zijn gemaakt en hoe voorkomen wordt dat geluidshinder wordt ondervonden. Daarnaast wil Indiener van de zienswijze weten wat er gaat gebeuren als er in de praktijk toch hinder wordt ondervonden.

Reactie gemeente

In de ruimtelijke onderbouwing is geconcludeerd dat er wat betreft geluid geen overlast ontstaat voor directe omwonenden. In bijlage 1 bij de zienswijzen is om de laatste twijfel van de indiener van de zienswijze weg te nemen door middel van een specifiek akoestisch onderzoek nogmaals bekrachtigd dat er voor de locatie geen geluidsoverlast zal plaatsvinden door de omvormers. Daarnaast wordt er naar gestreefd om omvormers te gebruiken met de minst mogelijke geluidsbelasting. In het akoestisch onderzoek is gerekend met een worst-case scenario. Op basis van het akoestisch onderzoek wordt geen geluidsoverlast verwacht.

4.3 Bossingel

Indiener van de zienswijze ziet graag dat begonnen wordt met een bossingel omdat het uitzicht niet mooi is. Daarnaast kan het volgens de indiener een bijdrage leveren aan eventuele geluidsoverlast. Indiener van de zienswijze geeft aan dat de initiatiefnemer zelf voornemens is om een loods te plaatsen om geluidsoverlast te voorkomen.

Reactie gemeente

In de vergunning is opgenomen dat de landschappelijke inpassing alvorens het park gerealiseerd wordt aangelegd moet zijn. Het overige deel van de zienswijze wordt ter kennisgeving aangenomen.

4.4 Tijdelijke vergunning

Indiener van de zienswijze geeft aan dat het zonnepark op basis van een tijdelijk bestemmingsplan het zonnepark voor een duur van 25 jaar is toegestaan. Indiener van de zienswijze geeft aan dat niet tijdelijk te vinden.

Reactie gemeente

In het afwegingskader is opgenomen dat de vergunningen worden afgegeven voor een periode van 25 jaar. Dit houdt in dat het zonnepark na 25 jaar afgebroken dient te worden en dat de grond in de oorspronkelijke staat dient te worden teruggebracht. Om deze reden wordt ook met een omgevingsvergunning gewerkt en niet met een bestemmingsplanwijziging. De onderliggende bestemming blijft zodoende van kracht. Dat is agrarische grond.

4.5 Locatie

Indiener van de zienswijze geeft aan dat zonneparken niet thuishoren op het platteland en ziet graag dat zonnepanelen op industrieterreinen worden geplaatst. Daarnaast vraagt Indiener van de zienswijze zich af wat er na 25 jaar gaat gebeuren met het zonnepark.

Reactie gemeente

Voor de locatiekeuze verwijzen wij naar de beantwoording op zienswijze 1.1

Voor de beantwoording wat er na 25 jaar gebeurt met het zonnepark verwijzen wij naar de beantwoording op zienswijze 4.4

4.6 waardevermindering

Indiener van de zienswijze vraagt zich af of het geplande zonnepark invloed heeft op de waarde van de woning.

Reactie gemeente

Hiervoor verwijzen wij naar de beantwoording op zienswijze 1.2.

Zienswijze 5, inwoner Fluitenberg

5.1 Beleid

Indiener van de zienswijze geeft aan dat er voor de klimaatdoelstelling in 2030 de uitstoot van broeikasgassen met 55% gereduceerd moet zijn. Om dit halen in een transitie nodig. Indiener van de zienswijze geeft aan dat Hoogeveen heeft gekozen voor zonne-energie en vraagt zich af of dit op de juiste manier gebeurt. Indiener van de zienswijze geeft aan dat dit andere gemeenten andere uitgangspunten hanteren waaronder:

1. Plaats eerst zoveel mogelijk panelen op daken van woningen en industrie. Dicht bij de afnemer. korte kabels en weinig energie verlies.
2. Plaats zonnepanelen op gronden die geen agrarische of natuurwaarden hebben. Verloren stukken op industrieterreinen.
3. Als laatste optie is het gebruik van agrarische gronden

Indiener van de zienswijze geeft aan dat het de meest eenvoudige manier is want het geef buitenlands investeerders vrij spel, zij zoeken een geschikt stuk land uit en plaatsen die vol met zonnepanelen. De boer, de investeerder en de gemeente blij. Vaak is hiervan volgens Indiener van de zienswijze de consequentie een dure lange aansluiting op het net en dus hoge energieverliezen. Deze kunnen wel oplopen tot 5 % van de opgewekte energie. Hoogeveen zet in op het laatste punt. Volgens indiener van de zienswijze het meest eenvoudige.

Reactie gemeente

Voor onze beleidsuitgangspunten verwijzen wij naar de beantwoording op zienswijze 1.1. Het overige deel van de zienswijze nemen wij ter kennisgeving aan.

5.2 Ontwerp van het zonnepark

Indiener van de zienswijze geeft aan dat het plan dat nu ter inzage ligt goed is doordacht door de initiatiefnemers. Indiener van de zienswijze geeft aan dat er overleg is geweest en dat de toekomstige inpassing met natuurlijke begroeiing er goed uit ziet. Daarnaast vindt indiener van de zienswijze de kruiden wei een goed initiatief. Indiener van de zienswijze vraagt zich af of de omwonenden bij de invulling van dit gebied inspraak kunnen krijgen over de invulling ervan met bijvoorbeeld fruitbomen.

Reactie gemeente

Het kruidenrijk grasland is bedoeld om een open zicht te houden op het landschap. De komst van fruitbomen is een sympathiek idee, maar dit zal het open zicht belemmeren. De invulling van het kruidenrijk grasland met fruitbomen is daarom niet gewenst.

5.3 handhaving

Indiener van de zienswijze geeft aan dat het van belang is dat de gemeente toeziet op de uitvoering van het plan zoals in de vergunning is omschreven. Met name de landschappelijke inpassing.

Reactie gemeente

Het zonnepark moet gerealiseerd worden zoals aangegeven staat in de vergunning. De gemeente ziet zo nodig met handhaving erop toe dat de vergunning wordt nageleefd.

5.4 participatie

Indiener van de zienswijze geeft aan dat in het preadvies te lezen is dat een aantal omwonenden in totaal 140 zonnepanelen is aangeboden. Indiener van de zienswijze geeft aan het meer dan redelijk te vinden dat de bewoners van de Santbrincke ook een aanbod krijgen in die zin of een vergelijkbare financiële gift te gebruiken voor een algemeen doel. Indiener van de zienswijze geeft aan dat de Santbrincke tot op heden in tegenstelling tot andere omwonenden geen aanbod heeft gehad.

Reactie gemeente

Er is naar alle omwonenden een uitnodiging voor een inloopavond en een brief gestuurd om aan te geven op welke manier omwonenden willen participeren in het zonnepark. Financiële participatie in het zonnepark is nog steeds mogelijk. In het aangepast afwegingskader zonne-energie wordt echter onderscheid gemaakt tussen participatie en compensatie/acceptatie. Er wordt actief gestreefd door de initiatiefnemer naar 50% lokaal eigenaarschap door middel van financiële participatie.

Wat betreft compensatie/acceptatie is het aan de initiatiefnemer om hier invulling aan te geven en samen met omwonenden en eventuele maatschappelijke organisaties tot een ideale wijze van participatie/compensatie/acceptatie te komen. In dit geval betreft het de schenking van zonnepanelen aan een aantal direct omwonenden met uitzicht op het park. Kronos Solar geeft aan dat de Santbrincke niet direct aangrenzend is en visueel wordt afgeschermd doordat het in het Spaarbankbos is gelegen.

5.5 berichtgeving

Indiener van de zienswijze geeft aan dat de gemeente zorgvuldig moet zijn bij de berichtgeving over de vergunningverlening.

Reactie gemeente

Wij zijn het met de indiener eens dat wij als gemeente zorgvuldig moeten zijn in onze berichtgeving. Deze onzorgvuldigheid is rechtgezet. Verder verwijzen wij naar de beantwoording op zienswijze 2.1

5.6 overleg

Indiener van de zienswijze wil graag een overleg met de wethouder en een delegatie van de woonkern Santbrincke.

Reactie gemeente

Het is aan de initiatiefnemer om in gesprek te blijven met de inwoners van de Santbrincke. Daarnaast heeft de gemeente de indieners van de zienswijze de mogelijkheid gegeven om in contact te komen met de energiecoöperatie Pesse Energie Neutraal om de mogelijkheden voor participatie te bespreken.

Zienswijze 6, inwoner Fluitenberg

6.1 informatie

Indiener van de zienswijze geeft aan niet tegen het zonnepark te zijn omdat wij uiteindelijk naar groene energie moeten. Indiener van de zienswijze geeft aan eerder en vaker geïnformeerd te willen worden en dat eerder en vaker informeren het draagvlak zal vergroten.

Reactie gemeente

Initiatiefnemer heeft de direct omwonenden geïnformeerd op de informatiebijeenkomst op 15 januari 2020. Naar aanleiding van deze bewonersavond zijn er in een later stadium gesprekken geweest met het bestuur van de Santbrincke. Wegens de corona maatregelen was het echter lastig om extra informatieavonden te houden. Om deze reden is er vanuit de initiatiefnemer een website opgericht met daarop de mogelijkheid om te informeren. Daarnaast zijn er brieven verstuurd naar alle omwonenden met de vraag of er vragen en opmerkingen zijn en of omwonenden willen participeren in de vorm van lokaal eigenaarschap.

6.2 participatie

Indiener van de zienswijze geeft aan dat het voordeel van het zonnepark ook bij de omwonenden neergelegd moet worden in plaats van alleen een voordeel op inkoop van panelen of risicodragende voorstellen. Indiener van de zienswijze geeft aan dat dit kostenposten blijven.

Reactie gemeente

Hiervoor verwijzen wij naar de beantwoording op zienswijze 5.4

6.3 alternatieve onderzoeken

Indiener van de zienswijze geeft aan dat er alternatieve onderzoeken kunnen worden gedaan naar bijvoorbeeld het zonnepark in combinatie met laagtemperatuur verwarmen.

Reactie gemeente

Dit onderdeel van de zienswijze nemen wij ter kennisgeving aan.

6.4 locatie zonnepanelen

Indiener van de zienswijze geeft aan dat alternatieven als dakoppervlak benut moeten worden in plaats van een weiland op te offeren.

Reactie gemeente

Hiervoor verwijzen wij naar de beantwoording op zienswijze 1.1

Zienswijze 7, inwoner Fluitenberg

7.1 Techniek

Indiener van de zienswijze geeft aan dat duurzame energieopwekking mooi is, maar vraagt zich af waar het gelaten moet worden. Indiener van de zienswijze geeft aan dat Elektrische energie direct gebruikt moet worden. Als dat niet kan, moet het direct opgeslagen worden. Indiener van de zienswijze geeft aan dat zonne-energie alleen wordt opgewekt als de zon schijnt/licht is en geeft aan dat dat als piekvormige energie gezien moet worden.

Indiener van de zienswijze stelt dat als de afname van elektrische energie van een stad regelmatig is, de energiecentrale regelmatig levert. Als een zonnepark energie gaat

leveren is dat een verstoring voor de energiecentrale. Een energiecentrale (kolencentrale, kerncentrale) kan een snelle verandering in energielevering niet volgen. Dit is een traag systeem. Daarom moet het zonnepark uitgeschakeld worden. Indiener van de zienswijze stelt daarom dat er directe energieopslag gebouwd moet worden in de vorm van accu's of waterstof.

Reactie gemeente

Om aan de gemeentelijke klimaatdoelstelling te kunnen voldoen dient in 2040 circa 6.000 Tj aan duurzame energie opgewekt te worden. Dit komt overeen met het huidige energieverbruik in de gemeente. Een energiecentrale kan een snelle verandering in energie niet volgen, maar zonne-energie dient samen met andere vormen van duurzame energie op de lange termijn als vervanging van het huidige op veelal fossiele brandstoffen gebaseerde energienet. Directe energieopslag is dan ook niet nodig, aangezien de stroom die zal worden opgewekt door het zonnepark aan het energienet geleverd zal worden.

7.2 financiën

Indiener van de zienswijze geeft aan dat er op zonneparken subsidie zit en dat het daarom voor projectontwikkelaars leuk is om die grond te bezitten. Indiener van de zienswijze geeft aan dat in het verhaal van het zonnepark geen energie geleverd kan worden dan maakt dat niet uit, omdat de subsidie al binnen is. Indiener van de zienswijze geeft aan dat het bepaald geen bekostiging systeem is om verder te kijken dan de neus lang is.

Reactie gemeente

Dit onderdeel van de zienswijze wordt ter kennisgeving aangenomen.

7.3 Omgeving

7.3.1 Indiener van de zienswijze geeft aan dat er in Drenthe overal zonneparken komen en dat Hoogeveen daarin stevig aan bijdraagt.

Reactie gemeente

Dit onderdeel van de zienswijze wordt ter kennisgeving aangenomen.

7.3.2 Indiener van de zienswijze geeft aan dat er een mooi verhaal over inpassen in het landschap bij zit met sloten, hekken en paadjes. Maar er zit ook een hek. Indiener van de zienswijze geeft aan dat staand aan de rand van het Spaarbankbos en uitkijken over het landschap niet meer mogelijk. Groter wild over de akkers is ook niet mogelijk.

Reactie gemeente

Hekwerken zijn vanwege de veiligheid noodzakelijk. Er wordt gekozen om een hoogwaardig hekwerk, opgebouwd uit een combinatie van ruwe houten palen en gaas te plaatsen. Deze hekwerken voorkomen tevens afschrikking van reeën. Het gebruik van hout in het hekwerk vindt aansluiting bij de vele bossen, houtwallen en singels die in de directe omgeving te vinden zijn. Het gaas is open en transparant. Het hekwerk wordt niet pal op de erfgrans geplaatst maar op enkele meters ervandaan. Daarnaast wordt het hekwerk begroeid met kamperfoelie en braam.

7.4 aanpak zonneparken

Indiener van de zienswijze geeft aan dat de Hoogeveense aanpak voor zonneparken niet de schoonheidsprijs verdient omdat er sprake is van stormloop van zonneparken in het buitengebied van deze gemeente. Indiener van de zienswijze verwijst hierbij naar het artikel uit het Dagblad van het Noorden van 23 januari 2021.

Reactie gemeente

Dit onderdeel van de zienswijze wordt ter kennisgeving aangenomen.

Zienswijze 8, inwoner Fluitenberg

8.1 kruidenrijk grasland

Indiener van de zienswijze geeft aan dat wat er gepland staat nog niet zo'n slecht plan lijkt. Op de plattegrond is te zien dat er geen zonnepanelen komen op de plek van het kruidenrijk grasland. Indiener van de zienswijze vraagt zich af het een voordeel is dat dit stuk grond niet meer gebruikt wordt voor akkerbouw en of er minder last is van bestrijdingsmiddelen, stuifzand en landbouwwerktuigen?

Reactie gemeente

De 2 hectare kruidenrijk grasland zal beheerd worden door schapen. De grond zal gedurende de duur van de omgevingsvergunning (25 jaar) niet gebruikt worden voor akkerbouw. Er worden geen bestrijdingsmiddelen gebruikt of landbouwwerktuigen. Door het aanwezige grasland zal de mate van stuifzand minimaal zijn.

8.2 Gebruik kruidenrijk grasland

Indiener van de zienswijze vraagt zich af of een stuk van het kruidenrijk grasland is in te richten als hobbytuin voor omwonenden.

Reactie gemeente

Hiervoor verwijzen wij naar de beantwoording op zienswijze 5.2

8.3 wandelpaden

Indiener van de zienswijze geeft aan dat het aanpassen van de wandelpaden en verder inrichting van het gebied er wel redelijk uit ziet.

Reactie gemeente

Dit onderdeel van de zienswijze nemen wij ter kennisgeving aan.

Zienswijze 9, inwoner Fluitenberg

9.1 Zonne-energie

Indiener van de zienswijze geeft aan dat zij geen tegenstanders zijn van zonne-energie. Toch moet Indiener van de zienswijze vaststellen dat zonneparken zoals recentelijk lang de A28 zijn gerealiseerd zeer doen aan de ogen. Indiener van de zienswijze geeft aan dat ook dit binnenkort een achter hek en heg verborgen stuk onbetreedbaar Drenthe zal worden zoals er nog vele zullen volgen als zij de berichten in het Dagblad van het Noorden en de Hoogeveensche Courant mogen geloven.

Reactie gemeente

Dit onderdeel van de zienswijze wordt ter kennisgeving aangenomen.

9.2 Schade natuurgebieden

Indiener van de zienswijze geeft aan niet te begrijpen dat het zonnepark rendabel en zonder schade aan de natuurgebieden Boerenveensche plas en het Spaarbankbos kan worden aangelegd.

Reactie gemeente

Er zal door de ontwikkeling van het zonnepark geen conflict ontstaan met de natuurwaarden van de natuurgebieden Boerenveensche plas en het Spaarbankbos. Beschermde planten- en diersoorten ontbreken in het intensief gebruikte en bemeste landbouwperceel waarin het zonnepark wordt aangelegd. Het zonnepark in werking zal geen negatieve of slechts een zeer beperkte uitstraling uitoefenen op het dierenleven in het naastliggende bos met heideveldje.

Daarnaast wordt ter bevordering van zowel flora- als faunasoorten enkele aanbevelingen gedaan die worden toegepast in het zonnepark:

- Het weglaten van nacht- en kunstverlichting;
- Het hekwerk wordt integraal op 10 cm hoogte van het maaiveld geplaatst;

- Aanlegwerkzaamheden vinden plaats buiten het broedseizoen van broedvogels, in dit geval alleen in de late herfst- en winterperiode.

Voor de resultaten van de ecologische QuickScan verwijzen wij naar bijlage 5 van de ruimtelijke onderbouwing.

9.3 Grondkabels

Indiener van de zienswijze geeft aan dat de grondkabels schade brengen aan de natuurgebieden Spaarbankbos en Boerenveense plas.

Reactie gemeente

Er is nog geen uiteindelijk tracé voor de kabel beschikbaar. Hiervoor dient namelijk een apart vergunning aangevraagd te worden. Kronos zal gezamenlijk met de gemeente en de overige betrokken partijen (bijv. RWS) de uiteindelijke route vast leggen in een apart vergunningstraject. De Boerenveense plassen liggen ten oosten van de beoogde locatie. De kabel moet uiteindelijk onder de A28 door. Voor wat betreft het Spaarbankbos dient ook de eigenaar in te stemmen met eventuele werkzaamheden. Hierbij gaat het om Drents Landschap. Het ligt niet op de hand dat de milieu federatie zou instemmen met werkzaamheden die schade aan natuurgebieden kunnen veroorzaken. Hierdoor zullen de grondkabels geen schade brengen aan de natuurgebieden Spaarbankbos en Boerenveense plassen.

9.4 barrière

Indiener van de zienswijze geeft aan dat het zonnepark een barrière voor wild wordt en het uitzicht vanuit het wandelbos richting Boerenveense plas teniet wordt gedaan.

Reactie gemeente

Hiervoor verwijzen wij naar de beantwoording op zienswijze 7.3.

9.5 Vergunning

Indiener van de zienswijze geeft aan het onbegrijpelijk te vinden dat er een vergunning voor dit zonnepark kan worden afgegeven gezien de uitspraken van de directeur van de NMF en namens het Drentse Landschap. Indiener van de zienswijze geeft aan dat ook deze organisaties bezwaar hebben gemaakt.

Reactie gemeente

Er is bij de gemeente geen bezwaar van de NMF en het Drentse Landschap bekend. Verder wordt dit onderdeel van de zienswijze ter kennisgeving aangenomen.

9.6 Locatie zonnepanelen

Indiener van de zienswijze geeft aan dat het volgens deskundigen beter is om eerst alle daken met zonnepanelen vol te leggen voordat er landbouw- en natuurgrond voor dit doel wordt ingezet.

Reactie gemeente

Hiervoor verwijzen wij naar de beantwoording op zienswijze 1.1

9.7

Indiener van de zienswijze geeft aan: Nog even en dan gaat geen enkele boer meer met de trekker naar Den Haag want dan is hij "Energieboer" in bonus. Conclusie: Voorlopig stoppen met deze discutabele opstelling van de Gemeente Hoogeveen en/of Provincie tot alle daken zijn bezet en er nog steeds behoefte is aan "Groene" Energie waarbij het groene hier een dubbele betekenis heeft!

Reactie gemeente

Dit onderdeel van de zienswijze nemen wij ter kennisgeving aan.

Zienswijze 10, Pesse Energie Neutraal (PEN)

10.1 Verzoek energietoöperatie voor voorwaarden 50% lokaal eigenaarschap

Indiener geeft aan dat B&W noemen in punt 1.2 dat de aanvraag voldoet aan het afwegingskader zonne-energie.

Het initiatief moet op actieve wijze streven naar 50% participatie van de inwoners en naar goede inbedding in het landschap.

Onder het hoofdje "participatie" worden de activiteiten genoemd waarmee omwonenden betrokken zijn bij de landschappelijke inpassing en de mogelijkheden van participatie.

In punt 6 wordt genoemd dat er gesprekken geweest zijn met de energietoöperatie uit Pesse. De energietoöperatie heeft aangegeven dat het toen (nov.2020) te vroeg was om een overeenkomst te tekenen, maar hiervoor open te staan verder in de procedure.

Nu het ontwerpbesluit voor de omgevingsvergunning ter inzage ligt wil de energietoöperatie de gemeente informeren over de ambitie van de energietoöperatie m.b.t. deze participatie en over de stand van zaken op dit moment.

De ambitie van de energietoöperatie is om samen met een andere partij tot een participatie te komen van 50% in het zonnepark Kerkweg te Pesse. De ambitie is ook om deze participatie zo snel mogelijk te laten ingaan, om zo actief betrokken te kunnen zijn bij de verdere ontwikkeling en bouw en bij de uitwerking van de business case.

Aangezien de energietoöperatie de 'georganiseerde vorm' is van lokaal betrokken omwonenden past deze ambitie in de doelstelling van draagvlakverwerving voor de energietransitie, via besparing en duurzame bronnen.

Kronos heeft de voorkeur uitgesproken om de participatie pas bij de oplevering van het zonnepark te laten ingaan. Op dat moment worden de aandelen voor participatie aangeboden tegen de dan geldende marktprijs.

Voor de energietoöperatie is dat te ver weg en te onzeker wat de prijsstelling betreft. De energietoöperatie wil meer concrete informatie over de investering en het verwachte rendement. Dit wil de energietoöperatie om de vorm en inhoud van de participatie voor de leden van de energietoöperatie duidelijk te maken. Daarmee kan de energietoöperatie de bevolking en bedrijven van Pesse blijven betrekken bij verdere activiteiten voor de energietransitie. Per slot van rekening komt een groot deel van de opbrengst van het zonnepark uit de Europese SDE subsidie, die bedoeld is voor deze verdere energietransitie.

Activiteiten

PEN heeft de volgende activiteiten ondernomen om snel te kunnen aansluiten op de ontwikkeling van het zonnepark:

- Er is begonnen met de vorming van een energietoöperatie. De statuten liggen nu bij de notaris en worden deze week (11) ondertekend, waarmee de coöperatie is opgericht en wordt ingeschreven bij de Kamer van Koophandel.
- De energietoöperatie is in overleg gegaan met een coöperatieve ontwikkelaar. De afspraken worden begin april vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst, waarin de coöperatieve ontwikkelaar professionele ondersteuning aanbiedt en het proces van participatie en financiering zal begeleiden.
- De energietoöperatie heeft kennis gemaakt met de betrokken wethouders en heeft geregeld contact met de beleidsambtenaren van de gemeente.

- De energiecoöperatie heeft samen met de coöperatieve ontwikkelaar en de gemeente al enkele keren overleg gevoerd met de woordvoerder van Kronos over de participatie en over de voortgang van het zonnepark. Het overleg verloopt in een constructieve sfeer met respect voor elkaars belangen bij de realisatie van het zonnepark. De inzet is om de komende weken tot een overeenkomst te komen met concrete afspraken over de vorm en inhoud van de participatie.
- De energiecoöperatie heeft voor het verwerven van het draagvlak voor de energietransitie en de participatie contact met de lokale belangenvereniging, de VVOP (ondernemers) en de omwonenden van de Santbrincke. Deze mensen van de Santbrincke hebben samen 9 brieven aan de gemeente geschreven met hun zienswijze op het zonnepark. Deze brieven zijn gericht aan de gemeente, de grondeigenaar ten Heuvel en de initiatiefnemer Kronos. Op hun verzoek voor overleg met deze drie partijen hebben zij geen antwoord gekregen en daarom vragen zij de energiecoöperatie om dit te vermelden in deze zienswijze.
- De energiecoöperatie zal samen met de coöperatieve ontwikkelaar zorg dragen voor de financiering van de participatie door een beroep te doen op de fondsen van DEO voor het eigen vermogen en op hypothecaire leningen bij commerciële banken.

Verzoek

De energiecoöperatie verzoekt B en W van de gemeente Hoogeveen om bij de verlening van de omgevingsvergunning duidelijke voorwaarden te stellen aan de vereiste actieve inzet van Kronos om tot 50% participatie te komen van de inwoners van Pesse.

Daarom verzoekt de energiecoöperatie als voorwaarde voor de vergunningverlening te eisen dat Kronos en de energiecoöperatie binnen enkele weken een samenwerkingsovereenkomst afsluiten, waarin concrete afspraken staan.

Er wordt verzocht afspraken te maken over de voorwaarden waartegen en het tijdstip waarop de participatie van de energiecoöperatie kan starten. In deze afspraken moet volgens indiener gespecificeerd worden wat het minimaal verwachte rendement is op het project en het eigen vermogen.

Er moet volgens indiener ook duidelijkheid geboden worden via een zogenoemde Purchase Price Allocation (PPA) waarvoor betaald wordt bij participatie. Dit betreft ook duidelijkheid over de assets waarin de energiecoöperatie gaat participeren, zoals de onderhoudscontracten en de financieringsoffertes.

Reactie gemeente

Op 19 mei heeft er een gezamenlijk overleg plaatsgevonden tussen de gemeente Hoogeveen, Kronos en PEN. In dit gesprek is besproken welke knelpunten er nog liggen en welke verwachtingen de partijen over en weer hebben. Naar aanleiding van dit gesprek is afgesproken dat Kronos de financiële onderbouwing van het project (stand mei 2021) inzichtelijk maakt aan PEN. Hierbij is duidelijk aangegeven door Kronos dat het hier veel aannames betreft en dat er op dit moment geen tarief (SDE) bekend is. Er is daarnaast afgesproken dat de partijen wederom in overleg treden op 9 juni 2021 in dezelfde setting.

Op 9 juni heeft PEN gevraagd om meer tijd, aangezien de financiële onderbouwing complexe materie is. Er is afgesproken dat de intentie is om met elkaar verder te gaan. Hiertoe is ook de intentie uitgesproken om voor 11 juni een intentieverklaring te ondertekenen die dit bevestigt. Deze wordt dan opgevolgd door een samenwerkingsovereenkomst. Voor de samenwerkingsovereenkomst is het streven om

deze voor 5 juli 2021 getekend te hebben. Wanneer er samenwerking is bereikt is PEN bereid om de zienswijze in te trekken.